

Revisorernas redogörelse för år 2020

Syftet med revisorernas redogörelse är att på ett överskådligt sätt redovisa genomförda granskningsinsatser under året och att följa upp revisionsplanen. Revisorernas redogörelse är ett komplement till revisionsberättelsen.

Den förtroendevalda revisorns uppdrag

Den förtroendevalda revisorns uppdrag regleras i kommunallagens 12 kap. I uppdraget ingår att årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas ansvarsområden i den utsträckning som följer av God revisionsord. Revisorerna har att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om nämndernas och styrelsens interna kontroll är tillräcklig. Revisorernas uppdrag i kommunala bolag och stiftelser är i stort sett detsamma men den främsta skillnaden är att en lekmannarevisor inte granskar räkenskaperna. Det uppdraget har en auktoriserad revisor. Uppdraget att granska bolagets interna kontroll har såväl lekmannarevisorerna som auktoriserad revisor.

Förtroendevalda revisorer och sakkunniga

Per Davidsson har pga. jäv inte deltagit i granskningen av utbildningsnämnden och äldreomsorgen. Förtroendevalda revisorer för revisionsår 2020 har varit:

Per Davidsson (ordf)
Lars-Olof Lindell (vice ordf)
Karolina Larfors
Lise-Lotte Argulander
Marie-Louise Lundberg
Berit Danielsson
Tommy Larsson
Magnus Andersson
Ove Heimfors
Hans Edlund
Alf Karlsson (2020-01-01-2020-12-14)

Kjell Dahlström, vald av KF 2021-03-22, § 68 varför min granskning varit begränsad.

Handwritten signatures and initials:
KR
M
H
L
P
D
M
A
B

Revisorerna i kommuner ska, med stöd av sakkunniga granska och pröva den kommunala verksamheten, enligt kommunallagen och god revisionssed.

De förtroendevalda revisorerna har anlitat PwC som sakkunnigt biträde under år 2020.

Revisionsinsatser år 2020

Revisionens anslag

För år 2020 var revisionens totala anslag 6 925 tkr. Utfallet för året uppgår till 6 767 tkr. Avvikelsen på +158 tkr beror på lägre kostnader för utbildning för de förtroendevalda revisorerna till följd av pandemin.

Koppling till riskanalys

2020 års revisionsinsatser bygger på en dokumenterad riskanalys.

Redovisning av Årlig granskning

Grundläggande granskning

Grundläggande granskning har genomförts av samtliga styrelser och nämnder. Den grundläggande granskningen innehåller:

- Granskning av måluppfyllelse
- Granskning av styrning och intern kontroll

Under året har därutöver ett särskilt fokus riktats mot området intern kontroll. En summering av resultatet av den grundläggande granskningen lämnas nedan.

Utifrån den grundläggande granskningen gör vi följande bedömningar.

Kommunstyrelsen och samtliga nämnder med undantag för utbildningsnämnden kan verifiera att deras förvaltning utförts på ett ändamålsenligt sätt under år 2020. Vad gäller utbildningsnämnden bedömer vi att nämnden delvis kan verifiera att dess förvaltning utförts på ett ändamålsenligt sätt. Detta då nämnden endast helt uppnår ett mål medan sju är delvis uppfyllda och ett mål inte utvärderats.

Socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden uppvisar ett underskott på -45 mnkr respektive -6 mnkr för året. Idrotts- och fritidsnämndens underskott är i huvudsak en konsekvens av pandemin och förklaras delvis av att, i enlighet med kommunens beslut, markeringsavgifter inte tagits ut för föreningslivets bokningar under perioden april till juni samt av uteblivna intäkter från matchhyror. Utifrån den grundläggande granskningen konstaterar vi att socialnämnden inte i rimlig grad kan verifiera att förvaltningen skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2020.

Den grundläggande granskningen visar att kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll i rimlig grad varit tillräcklig under år 2020. Vi konstaterar dock att namngivningsnämnden behöver utveckla sin interna kontroll i enlighet med de kungöremensamma riktlinjer som beslutats.

[Handwritten signatures and initials in blue ink]

Granskning av delårsrapport och årsredovisning

Revisionen granskar och bedömer om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med LKBR och god redovisningssed i kommunal verksamhet. Granskningen utgår från riskanalysen.

Revisorernas bedömning av delårsrapport per 2020-08-31

Nedan redovisas innehållet i revisorernas delårsutlåtande.

”Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2020-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Periodens resultat samt prognos

Resultatet för perioden uppgår till 758 mnkr för kommunen och 1 430 mnkr för kommunkoncernen. Nämnderna exklusive kommunstyrelsen prognostiserar ett samlat överskott om 87 mnkr. Underskott prognostiseras för socialnämnden, omsorgsnämnden och idrotts- och fritidsnämnden. För kommunstyrelsen prognostiseras ett överskott om 50 mnkr och för finansförvaltningen beräknas ett positivt resultat på 571 mnkr. Det positiva resultatet för finansförvaltningen förklaras av under året beslutade tillskott i generella statsbidrag uppgående till totalt 458 mnkr. Årets intäkter från riktade statsbidrag prognostiseras till 739 mnkr vilket är 30 mnkr lägre än 2019. Riktade statsbidrag hänförliga ökade kostnader till följd av covid-19 har redovisats som en upplupen intäkt.

Redovisningsprinciper

Kommunen anger inte redovisningsprinciper i not vilket är en avvikelse mot god sed. Enligt Rådet för kommunal redovisning rekommendation R17 Delårsrapport ska delårsrapporten innehålla information om händelser av väsentlig betydelse som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas. Enligt vår bedömning kan informationen utökas gällande händelser efter delårsperiodens slut men innan rapporten upprättats. Av redovisningsprinciper framgår att kommunen gör avsteg från rådets rekommendation R2 intäkter. Det framgår dock inte vilken effekt, beloppsmässigt, avsteget medför.

Måluppföljning

Kommunfullmäktige har fastställt ett måldokument för perioden 2020 - 2022 innehållande ett antal finansiella mål och verksamhetsmål. Totalt finns nio inriktningsmål och 95 uppdrag. Dessutom finns ytterligare 53 uppdrag till nämnder och bolagsstyrelser från tidigare år samt 28 uppdrag som lämnats från kommunfullmäktige eller kommunstyrelse vid sidan av Mål och budget. Samtliga mål och uppdrag följs upp i bilaga till delårsrapporten. Av redovisningen framgår att fem inriktningsmål avseende verksamheten prognostiseras vara i hög grad uppfyllda vid årets slut samt tre delvis uppfyllda. Kommunstyrelsens utvärderar måluppfyllelsen utifrån det prognostiserade helårsresultatet.

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsbokslutet för Uppsala kommun inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Vi noterar dock att delårsrapporten är betydligt mer omfattande än vad god sed kräver. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2020. Balanskravet prognostiseras till 703 mnkr per helår.

Revisorerna samlade bedömning är att resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om, såväl de finansiella som för verksamheten.”

Granskning av årsredovisning 2020

Nedan redovisas en sammanfattning av PwC:s granskningsrapport avseende granskning av årsredovisningen.

Förvaltningsberättelsen

Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte lämnar upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2020.

Verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomisk ställning

Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte lämnar upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2020.

Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2020.

Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara delvis förenligt med de verksamhetsmål (inriktningsmål) som fullmäktige fastställt i budget 2020.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2020.

Rättvisande räkenskaper

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Lekmannarevision - granskning av bolag

Lekmannarevisorerna har uttalat sig i granskningsrapporter om bolagens verksamhet sköts på ett ändamålsenlig sätt, om verksamheten sköts på ett från ekonomiskt synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagens interna kontroll är tillräcklig. En grundläggande granskning av samtliga bolag har genomförts avseende 2020.

Inom ramen för lekmannarevisionen har en fördjupad granskning genomförts under 2020. Nedan redovisas en sammanfattning i form av revisorernas missiv för denna granskning.

Granskning av underhåll av bolagskoncernens fastigheter, VA-anläggningar och ledningsnät

PwC har av Uppsala kommuns lekmannarevisorer fått i uppdrag att bedöma om Uppsala Stadshus AB:s styrelse, samt de enskilda bolagsstyrelserna i Uppsalahem AB, Uppsala Vatten och Avfall AB samt Uppsala Skolfastigheter AB, har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av bolagens fastigheter samt VA-anläggningar och ledningsnät. Uppdraget är ett fördjupat projekt inom ramen för 2020 års revisionsplan för kommunens lekmannarevisorer.

Efter genomförd granskning bedömer vi att:

- Styrelsen för Uppsala Stadshus AB delvis har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av bolagskoncernens fastigheter och VA.
- Styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB ej har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av bolagets VA-anläggningar och ledningsnät.
- Styrelsen för Uppsalahem AB i allt väsentligt har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av bolagets fastigheter.
- Styrelsen för Uppsala Skolfastigheter AB delvis har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av bolagens fastigheter

Mot bakgrund av de iakttagelser vi gjort inom ramen för granskningen lämnar vi följande rekommendationer till respektive bolag.

Vi rekommenderar styrelsen för Uppsala Stadshus AB att:

- I sin årliga uppföljning tillse att uppföljning av underhållsbehov genomförs för att säkerställa kontroll över underhållsskulder i dotterbolagen. Detta är även av vikt i perioder av hög tillväxt.
- Genom sitt internkontrollarbete säkerställa att risker kopplade till bolagens arbete med fastighets- och/eller VA-underhåll fångas upp och bedöms.
- Undersöka behovet av ökad samordning kring underhållsprocesser i koncernen.

Vi rekommenderar styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB att:

- Ge bolagets ledning i uppdrag att ta fram en övergripande drift-, underhåll och förnyelseplan (DUF-plan) samt fastställa ett datum för när en sådan plan ska vara framtagen.
- Säkerställa att ändamålsenliga systemstöd för underhållsinformation och underhållsplanering implementeras avseende bolagets samtliga delar.
- Tillse att ett forum för underhållsplanering tillskapas i syfte att öka samordning av underhållsinsatser inom och mellan bolagets avdelningar.
- Tillse att uppföljning av bolagets underhållskostnader blir möjligt genom ändamålsenligt system för dokumentering.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "MS", "PD", and "AR".

Vi rekommenderar styrelsen för Uppsalahem AB att:

- Försäkra sig om att regelbunden uppföljning av bolagets totala underhållsskuld samt fördelning mellan planerat och avhjälpande underhåll sker till styrelsen.
- Överväga uppföljning av i vilken utsträckning dokumenterad underhållsprocess och investeringsprocess efterföljs exempelvis genom internkontrollplan.

Vi rekommenderar styrelsen för Uppsala Skolfastigheter AB att:

- Säkerställa att inlett arbete med implementera nytt fastighetsförvaltnings-system slutförs, inklusive att i systemet dokumentera bolagets samlade underhållsinformation.
- Säkerställa att underhållsplaner tas fram utifrån dokumenterad underhållsinformation och att dessa omfattar samtliga bolagets fastigheter.
- Se över om debiterad underhållsschablon som del av hyra är tillräcklig för att täcka fastighetens faktiska underhållsbehov. Denna översyn kan med fördel göras i samråd med Uppsala kommun i egenskap av hyresgäst.

Fördjupade granskningar

Fördjupade granskningar genomförs där riskanalysen visar på stora risker och där revisionen bedömer att den grundläggande granskningen inte är tillräcklig.

Nedan redovisas en sammanfattning i form av revisorernas missiv för respektive fördjupad granskning. Totalt genomfördes 16 fördjupade granskningar under revisionsår 2020.

Granskning avseende verkställighet av kommunfullmäktiges beslut

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om kommunstyrelsen har en ändamålsenlig kontroll av att fullmäktiges beslut verkställs. Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen i allt väsentligt har en ändamålsenlig kontroll av att fullmäktiges beslut verkställs. Granskningen har emellertid lyft fram några förbättringsåtgärder och mot bakgrund av detta lämnas följande rekommendationer kommunstyrelsen:

- Att även om det finns ett arbetssätt för att bevaka så att fullmäktiges beslut blir verkställda, säkerställa att det också finns formella riktlinjer för att minska risk för sårbarhet och skillnader i hantering. Formella riktlinjer kan också minimera risken för personbundenhet.
- Att säkerställa att de motioner som inte är prioriterade eller inte möjliga att handläggas vidare, formellt avskrivs för tydlighets skull.
- Säkerställa att det finns system för att redovisa status på bifallna motioner i fullmäktige. Detta för att säkerställa kontroll över att motionerna verkställs, även om dessa ingår i den ordinarie verksamheten. Enligt vår mening kan det finnas en risk att bifallna motioner glöms bort i den ordinarie verksamheten om de inte följs upp särskilt.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "VMT", "MS", "JL", "PD", and "ABO".

Skolplikt och rätten till utbildning

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om utbildningsnämnden säkerställt att det finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa elevernas skolplikt och rätt till utbildning.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att utbildningsnämnden har säkerställt att det finns ändamålsenliga rutiner för att säkerställa elevernas skolplikt och rätt till utbildning. Vi grundar vår bedömning på att det finns rutiner för:

- bevakning av skolplikten.
- medgivande av att fullgöra skolplikt på annat sätt.
- att vid bristande skolplikt vidta åtgärder.

Det finns även förfaranden för att ge asylsökande barn och barn med tidsbegränsat uppehållstillstånd rätt till utbildning. Rutinerna är delvis kända och tillämpade.

Vi noterar att nämndens bevakning av skolplikten inte sker på ett enhetligt sätt över året och att statistiken är på aggregerad nivå. Det gör att uppföljning och analys med ett längre perspektiv försvåras. Nämnden får inte heller en uppdaterad och jämförbar bild av skolenheternas olika situation i frågan vilket försvårar möjligheten att vidta adekvata åtgärder vid behov.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till utbildningsnämnden:

- Följa upp statistiken avseende frånvaro och skolpliktsbevakning på ett enhetligt och tydligt sätt där bland annat eventuella variationer i organisationen kan framgå för att kunna fatta beslut om åtgärder.
- Överväga att ändra förfarandet så att det är nämnden och inte grundskoleutskottet som fattar beslut om att vårdnadshavare föreläggs med vite vid bristande skolplikt.

Granskning av uppföljning och insyn privata utförare

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska huruvida kommunstyrelsen och nämnderna säkerställer en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av privata utförare samt om åtgärder vidtagits med anledning av tidigare granskningar. Granskningen avser kommunstyrelsen, omsorgsnämnden och äldre- och vårdnämnden. Vad gäller uppföljning av tidigare granskningar omfattas även socialnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att nämnderna i huvudsak säkerställer i en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av privata utförare samt att åtgärder har vidtagits med anledning av tidigare granskningar. När det gäller kommunstyrelsen konstaterar vi efter genomförd granskning att de delvis säkerställer en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av privata utförare.

Kommunstyrelsen har tydliggjort ramarna för nämndernas uppföljning och återrapportering och har tagit fram program för detta föregående mandatperiod och har ett nytt program (benämnt riktlinje) på gång att beslutas under hösten, vilket möter kravet för innevarande mandatperiod. Vi bedömer emellertid att det inte är tillräckligt tydliggjort hur kommunstyrelsens egen uppsikt och uppföljning av avtalssamverkan sker. Vidare saknas en systematik för hur kommunstyrelsen följer resultatet av nämndernas kontroll och uppföljning av privata utförare. Kommunstyrelsen bör därför stärka sin uppsikt av hur nämnderna kontrollerar och följer upp privata utförare.

tydliggjort
er. Vidare
nas kon-
a sin upp-

Granskningen visar att de rekommendationer som lämnats från revisionen till nämnderna i tidigare genomförda granskningar till stor del har tagits i beaktande och föranlett åtgärder.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderas följande:

- Kommunstyrelsen bör stärka sin uppsikt av hur nämnderna kontrollerar och följer upp privata utförare. I detta bör tydliggöras hur nämndernas uppföljning ska rapporteras till kommunstyrelsen.
- Kommunstyrelsen bör tydliggöra vad som avses med privata utförare av kommunalt finansierad verksamhet och säkerställa samsyn och förståelse för detta i nämnderna.
- Respektive nämnd bör ta fram en struktur för rapportering till nämnd avseende privata utförare, med fastställd frekvens på rapportering, utöver årlig uppföljningsrapport.
- Kommunstyrelsen bör tydliggöra sin uppsikt gällande avtalssamverkan samt ta fram en rutin som möter kommunallagens krav på årlig återrapportering till kommunfullmäktige om kommunens avtalssamverkan.
- Kommunstyrelsen bör i sin översyn av uppföljning och insyn av privata utförare särskilt beakta de synpunkter som framförs i revisionsrapporten.

Granskning av strategisk kompetensförsörjning

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska huruvida kommunstyrelsen, gatu- och samhällsmiljönämnden, utbildningsnämnden, omsorgsnämnden och äldreomsorgsnämndens åtgärder avseende personal- och kompetensförsörjning är ändamålsenliga.

Vår granskning visar att Uppsala kommun i flera avseenden bedriver ett väl fungerande arbete vad gäller personal- och kompetensförsörjning. Vår granskning visar att det finns en tydlig ansvarsfördelning avseende personal- och kompetensförsörjning. Vidare framgår att det finns erfarenhetsutbyte mellan nämnderna i frågan om personal- och kompetensförsörjning.

Granskningen visar även att det finns etablerade samarbeten med universitet och högskolor samt att aktiviteter genomförs för att stärka kommunens varumärke som arbetsgivare.

Vår granskning visar dock att det finns ett förbättringsutrymme vad gäller mål och strategier för personal- och kompetensförsörjningen där vi ser ett behov av en kommungemensam struktur för att säkerställa ett enhetligt arbete i planeringen av kompetensförsörjningen. Vi anser även att det finns behov av att förbättra uppföljningen av personal- och kompetensförsörjningen. Detta genom att säkerställa att kompetensförsörjningsplaner upprättas, utformas och följs upp inom samtliga nämnder.

Mot ovanstående bakgrund gör vi den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna inte helt säkerställer att åtgärder avseende personal- och kompetensförsörjning är ändamålsenliga.

Mot bakgrund av genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa en kommunövergripande och enhetlig struktur för kompetensförsörjningsarbetet där prognoser, behov, mål, aktiviteter och uppföljningar framgår.

- Säkerställa att prognoser och planering av det långsiktiga kompetensförsörjningsarbetet genomförs regelbundet exempelvis för kompetensförsörjningsbehovet på 5-10 år.
- Säkerställa att aktiviteter för kommunens arbetsgivarvarumärke är förankrade och kommunicerade i de olika förvaltningarna.
- Säkerställa att samverkan mellan universitet och högskolor inkluderas i det strategiska kompetensförsörjningsarbetet.

Utifrån de bedömningar och iakttagelser som gjorts inom ramen för granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Säkerställa att avgångssamtal genomförs och dokumenteras som ett underlag till arbetet med att utveckla kompetensförsörjningsarbetet.
- Säkerställa att kompetensförsörjningsplaner upprättas.
- Säkerställa en systematisk och strukturerad uppföljning och av kompetensförsörjningsplanerna.
- Tydliggöra möjligheter till kompetensutveckling och karriärmöjligheter.
- Upprätta ett formaliserat erfarenhetsutbyte mellan förvaltningarna i syfte att kartlägga och sprida goda exempel.

Granskning av överförmyndarnämndens verksamhet

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska huruvida överförmyndarnämndens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt och med en tillräcklig intern kontroll.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att överförmyndarnämndens verksamhet i allt väsentligt bedrivs ändamålsenligt och med en tillräcklig intern kontroll.

Ansvar och roller, utöver vad som framgår av nämndens reglemente, har klargjorts i samverkansavtal, delegationsordning, samt genom en arbetsordning som fördelar ansvar inom förvaltningen. Förvaltningens arbetssätt att fördela ansvar och roller reducerar sårbarhet för frånvaro och vakanser samt medger att tjänstepersoner löpande kan stödja varandra, samt vid behov gå in som ersättare. Det finns en god struktur och rutiner för planering, uppföljning och rapportering av verksamhet och ekonomi.

Nämnden får löpande information om såväl verksamhet som ekonomi och nämnden är dessutom aktiv i verksamhetens planering vad avser mål och ekonomiska förutsättningar och uppföljning av verksamheten. Nämnden följer till delar Uppsala kommuns reglemente för intern kontroll. Det finns en organisation för den interna kontrollen inom nämndens verksamhetsområde. Det finns däremot en avsaknad av dokumenterade tillämpningsanvisningar för den interna kontrollen och en utvecklingspotential vad gäller riskanalysarbetet. Det finns rutiner för att registrera handlingar och e-post i verksamhetssystemet och det finns en gallrings- och bevarandeplan som används. Vidare finns det också rutiner för posthantering och för att hantera de handlingar som inte rör individärenden.

Nämnden har också vidtagit åtgärder mot bakgrund av den kritik som länsstyrelsen framförde i sin inspektion.

Mot bakgrund av genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till överförmyndarnämnden:

- Anta tillämpningsanvisningar för den interna kontrollen
- Att nämnden involverar sig i de riskbedömningar som sker till grund för beslut om intern kontroll.
- Att utifrån vad som framkommit under intervjuerna även lyfta fram mer långsiktiga ambitioner i samband med nämndens målarbete.

Granskning (översiktlig) av kommunens arbete med civilt försvar

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig planering samt strukturer och processer kopplat till civilt försvar, i enlighet med reglering och lagar. Detta utifrån de mål och uppdrag som fastställts av fullmäktige. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen inte helt säkerställt en ändamålsenlig planering samt strukturer och processer kopplat till civilt försvar, i enlighet med reglering och lagar.

Mot bakgrund av genomförd granskning har PwC tagit fram ett antal rekommendationer för Uppsala kommuns kommunstyrelse. Med hänvisning till Offentlighets- och sekretesslagen (OSL, 2009:400), är rekommendationerna sekretessbelagda enligt 18 kap §13 OSL och har överlämnats i särskild ordning.

Granskning av styrning och utveckling - grundskolan

PwC har på uppdrag av Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av resultat inom grundskolan och styrning och utveckling av utbildningen. Syftet med granskningen har varit att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och att detta sker med tillräcklig intern kontroll. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Vår samlade revisionella bedömning är att utbildningsnämnden inte helt har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan men att detta i all väsentlighet sker med tillräcklig intern kontroll. Granskningen har genomförts när strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet är i förändring. Vi bedömer därför att den nya strukturen ger goda förutsättningar för att huvudmannen på ett ändamålsenligt sätt kan planera, föga upp och utveckla utbildningen.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendation till utbildningsnämnden:

- Säkerställ att enheternas dokumenterade systematiska kvalitetsarbete innefattar underlag som beskriver enhetens förutsättningar avseende exempelvis personal och lokalresurser.

Granskning av rättssäker handläggning av ärenden inom individ- och familjeomsorgens barn- och ungdomsvård

Uppsala kommuns revisorer har uppdragit åt PwC att genomföra en granskning kring rättssäker handläggning av ärenden inom individ- och familjeomsorgens barn- och ungdomsvård.

Kommunrevisionen vill även fästa nämndens uppmärksamhet på det som i dagsläget inte fungerar så väl. Övningar med en utrymning av hela byggnaden för alla boende har inte genomförts på något av de granskade boendena. Inte heller sådan utrymningsövning som innebär att personalen övar med att bära ut sängar eller rullstolar med markördockor eller inlånade personer, för att öva handgripligt på fysisk utrymning. Detta utgör en brist och innebär i praktiken att på det sätt som övningar är strukturerade i dagsläget, dvs med framförallt teoretisk genomgång av befintliga rutiner, blir det svårt att identifiera brister och systematiska fel. I och med att vissa rutiner enbart testas i händelse av en faktiskt brand så finns det således en risk att exempelvis den tänkta utrymningsrutinen inte är gångbar när den väl ska användas. Utrymning kan dessutom vara påkallat vid andra typer av incidenter än brand, såsom vid översvämningar, extremväder eller bombhot. Det är därför av vikt att praktiska övningar genomförs.

Granskning av ekonomistyrning inom socialnämnden och omsorgsnämnden

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om socialnämnden och omsorgsnämnden säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning för den verksamhet de ansvarar för. Granskningen syftar även till att bedöma om den interna kontrollen inom granskningsområdena är tillräcklig. Granskningen har genomförts under hösten 2020 mot bakgrund av den ekonomiska prognos som nämnderna lämnade i mars 2020.

Den sammanfattande bedömningen är att omsorgsnämnden inte helt säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning samt att omsorgsnämnden inte helt har säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom granskningsområdet. Vår sammanfattande bedömning avseende socialnämnden är att nämnden inte helt säkerställt en ändamålsenlig ekonomistyrning samt inte helt har säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom granskningsområdet.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till omsorgsnämnden och socialnämnden:

- Se över behov av nämndspecifika rutiner och riktlinjer för budget- och uppföljningsprocess, med utgångspunkt i de kommunövergripande riktlinjerna.
- Tydliggör budgeterade volymer/insatser i verksamhetsplan och budget i syfte att förbättra uppföljning och kontroll.
- Översyn av nämndens metodik för prognosarbete.
- Säkerställa att det beslutas om tillräckliga och ändamålsenliga åtgärder för en ekonomi i balans.
- Säkerställa systematisk uppföljning och kontroll avseende beslutade åtgärder.

Granskning av arbetet med att motverka, förhindra och hantera hot och våld mot anställda

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska arbetet med att motverka, förhindra och hantera hot och våld mot anställda i Uppsala kommun samt att översiktligt kartlägga arbetet med att motverka hot och våld mot förtroendevalda. Granskningen har omfattat kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Den sammanfattande bedömningen efter genomförd granskning är att kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden bedriver ett delvis ändamålsenligt arbete med att förebygga, förhindra och hantera hot och våld mot anställda. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer vi bedriver ett ändamålsenligt arbete. Vi ser

[Handwritten signatures and initials in blue ink, including "KDR", "M", and "B"]

också att kommunstyrelsen arbetar med att motverka hot och våld mot förtroendevalda, men att arbetet kan utvecklas och intensifieras.

Mot bakgrund av de iakttagelser vi gjort inom ramen för granskningen lämnar vi följande rekommendationer till styrelsen respektive nämnderna.

Vi rekommenderar följande till kommunstyrelsen:

- Säkerställ att samtliga händelser rörande hot och våld rapporteras in i avvikelserapporteringssystemet samt att vidtagna åtgärder dokumenteras och därefter klarmarkeras.
- Se över policyn för trygghet och säkerhet så att den är lierad med den handlingsplan som grundar sig på policyn, utifrån arbetsmiljöperspektivet kring hot och våld.
- Undersök ifall den kommunövergripande rutinen för hot och våld bör innefatta sociala medier i högre utsträckning än idag, framförallt i det förebyggande perspektivet.
- Säkerställ att samtliga nämnder tar fram riktlinjer mot hot och våld på verksamhetsnivå utifrån den kommungemensamma rutinen som finns.
- Säkerställ att förtroendevalda i kommunstyrelsen har tillräcklig kunskap om hur de ska agera och vilket stöd de kan förvänta sig i händelse av hot och våld.
- Säkerställ att lokal trygghetsundersökning till förtroendevalda genomförs som planerat enligt framtagna riktlinjer för arbetet med att motverka hot och våld mot förtroendevalda.

Vi rekommenderar följande till utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden:

- Säkerställ att samtliga händelser rörande hot och våld rapporteras in i avvikelserapporteringssystemet samt att vidtagna åtgärder dokumenteras och därefter klarmarkeras.
- Säkerställ att anställda har kännedom om rutiner samt tillräcklig kunskap i hur de kan förebygga, förhindra och hantera händelser av hot och våld. Utbildningsnämnden rekommenderas även att arbeta fram riktlinjer mot hot och våld på verksamhetsnivå utifrån den kommungemensamma rutinen som finns.
- Tillse kontinuerliga informationsinsatser avseende vilket stöd som kan ges vid uppkommen situation.

Granskning av klimatanpassning i fysisk planering

Uppsala kommuns revisorer har uppdragit åt PwC att genomföra en granskning av klimatanpassning i fysisk planering. Granskningen ingår i revisionsplan 2020.

Efter genomförd granskning är det vår sammanfattande revisionella bedömning att kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden delvis säkerställer att den fysiska planeringen tar hänsyn till klimatförändringar på ett ändamålsenligt sätt, samt att den interna kontrollen inom området delvis är tillräcklig.

Bedömningen baserat på den fördjupade granskning som genomförts avseende ett antal revisionsfrågor omfattande frågeställningar kopplat till ett förändrat klimat, risk- och sårbarhetsanalys, översiktsplan, styrning och kontroll av området.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including names like 'Karl', 'L', 'P', 'H', 'B', 'D', 'E', 'F', 'G', 'I', 'J', 'K', 'L', 'M', 'N', 'O', 'P', 'Q', 'R', 'S', 'T', 'U', 'V', 'W', 'X', 'Y', 'Z'.

Mot bakgrund av granskningsresultaten vill vi lämna följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- att kommunstyrelsen säkerställer att fullgoda analyser och underlag finns tillgängliga för vilka områden i kommunen som risker att drabbas av ras/skred och erosion som en följd av ett förändrat klimat,
- att kommunstyrelsen, vid revidering av kommunens översiktsplan, tar hänsyn till de synpunkter som framkommit i denna rapport.

Utifrån de iakttagelser och bedömningar vi har gjort i denna granskning lämnar vi följande rekommendationer till plan- och byggnadsnämnden:

- att nämnden säkerställer att dokumenterade rutiner upprättas för att fånga upp var framtida risker finns för ras/skred och erosion, både inom planläggning och bygglovsprocess. Nämnden behöver särskilt säkerställa att bygglovsärenden utanför detaljplanelagt område på ett systematiskt sätt fångar upp klimatrisker.
- nämnden bör utvärdera om utbildningsinsatser behöver genomföras bland handläggare för att säkerställa att klimatrisker fångas upp.

Granskning av elevhälsa inom gymnasieskolan

PwC har på uppdrag av Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av elevhälsan inom gymnasieskolan. Syftet med granskningen har varit att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer att elevhälsan bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Vår samlade revisionella bedömning är att utbildningsnämnden inte helt säkerställer att elevhälsan i gymnasieskolan bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till utbildningsnämnden:

- Följ systematiskt upp tillgången till elevhälsa på de olika enheterna.
- Säkerställ ett fortsatt arbete för att skapa likvärdiga förutsättningar för ett förebyggande och hälsofrämjande arbete på kommunens skolor.

Granskning av visselblåsarfunktion

PwC har på uppdrag av Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens nuvarande visselblåsarfunktion. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig visselblåsarfunktion.

PwC:s samlade revisionella bedömning är att kommunstyrelsen inte säkerställt en ändamålsenlig visselblåsarfunktion. PwC:s bedömning grundar sig i att beslutet om att inrätta en funktion för internutredningar (KSN-2015-0316) från 2015 inte verkställts i sin helhet samt att flera brister har identifierats i den befintliga visselblåsarfunktionen.

Utifrån genomförd granskning är den övergripande rekommendationen till kommunstyrelsen att göra en översyn av den nuvarande visselblåsarfunktionen bland annat i syfte att möta kommande ny lag och öka visselblåsarfunktionens nytta. Beslutet om en sådan översyn bör fattas av kommunstyrelsen och kommunstyrelsen bör även ta fram riktlinjer kring visselblåsarfunktionens utformning, innehåll och syfte. Ett antal konkreta rekommendationer återfinns i revisionsrapporten.

Handwritten signatures and initials in blue ink, including names like KSN, MT, and others.

Granskning av lönehantering

PwC har på uppdrag av revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av löneprocessen. I samband med granskningen har tidigare granskning från 2019 följts upp. Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en tillfredsställande och ändamålsenlig lönehantering och löneutbetalningsprocess med tillräcklig intern kontroll.

Den sammanfattande bedömningen är att kommunstyrelsen i allt väsentlig har en tillfredsställande och ändamålsenlig lönehantering och löneutbetalningsprocess men att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig.

Vår granskning föranleder följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Tillse att ansvarsfördelningen gällande de löpande kontroller som genomförs inom ramen för löneprocessen tydliggörs.
- Inför rutiner för att systematiskt testa och bedöma kontrollernas effektivitet. Säkerställ att testningen dokumenteras.
- Säkerställ att samtliga utanordningslistor attesteras enligt gällande rutin.
- Ta fram en rutin för hur lönesättning av närstående ska hanteras.

Övriga granskningsinsatser

Under år 2020 har revisorerna genomfört tre förstudier. En av dessa berörde åtaganden och riskanalyser avseende Uppsalapaketet, och kommer att användas som underlag för en hearing med kommunledningen under 2021. En förstudie rörande kommunens hantering av covid-19 är också genomförd i syfte att kartlägga fattade beslut och utgöra underlag för eventuella framtida granskningar. Resultatet av den tredje förstudien översändes till kommunstyrelsen och redovisas nedan. Därtill har revisorerna under 2020 även genomfört två uppföljningsgranskningar som syftat till att följa upp tidigare genomförda granskningar och vilken effekt dessa haft. Resultatet av uppföljningsgranskningarna summeras nedan.

Förstudie: Arbetet med införandet av GDPR inom Uppsala kommun

Uppsala kommuns revisorer har uppdragit åt PwC att genomföra en förstudie kring hur arbetet med införandet av bestämmelserna kopplade till den nya dataskyddsförordningen (GDPR) genomförts i Uppsala kommun och därvid bilda sig en uppfattning om nuläget.

Kommunen har generellt sett tagit sig an frågorna kring skyddet av personuppgifter på ett föredömligt sätt och beaktat de centrala delarna av GDPR, även om fullständigt behandlingsregister på processnivå behöver färdigställas inom delar av kommunens organisation, vilket är ett pågående arbete. Åtgärder har vidtagits genom att utbilda medarbetare för att säkerställa att medvetenhets- och kunskapshöjande insatser kring personuppgiftsbehandlingsregister.

Kommunen har en tydlig struktur med roller och ansvar som för att fortsätta med dataskyddsarbetet och har utöver ett externt upphandlat dataskyddsombud dessutom tillsatt dataskyddssamordnare i varje förvaltning.

Koncernledningsgruppen har intresse av utvecklingen av dataskyddsarbetet och dataskydd är på agendan. Dessutom sker ett aktivt arbete kring digital transformation där ostrukturerad data hanteras.

Handwritten notes and signatures in blue ink, including initials like "KAC", "L", "M", and "D", and some illegible text.

Bedömningen baserat på den översiktliga förstudie som genomförts är att ett starkt arbete, anpassning efter GDPR har utförts, med förbättringspotential på vissa delar.

Uppföljningsgranskning 1 - Effekter av kommunrevisionens fördjupade granskningar 2017-2018

PwC har på uppdrag av revisorerna i Uppsala kommun genomfört en samlad uppföljning av ett urval av granskningar genomförda under åren 2017-2018. Syftet med granskningen har varit att besvara följande revisionsfråga:

Har berörda nämnder vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer utifrån genomförda granskningar?

Uppföljningen har omfattat följande granskningar:

- Granskning av offentlighetsprincipen (2018)
- Arvoden och ersättningar till förtroendevalda (2018)
- Granskning av upphandling och inköp 2017
- Åtgärder med anledning av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS 2018

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att berörda nämnder inte helt har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer. En majoritet av rekommendationerna är dock åtgärdade. Den samlade bedömningen grundar sig på bedömningen av genomförda åtgärder för varje separat tidigare genomförd granskning.

Av de totalt 20 rekommendationer som följts upp i granskningen bedöms 15 stycken (75%) vara åtgärdade. Aktiviteter har initierats för tre rekommendationer (15 %) i syfte att åtgärda brister. För de två rekommendationer (10%) som är ej åtgärdade har kommunstyrelsen gjort en annan bedömning än revisorerna.

Uppföljningsgranskning 2 - Effekter av kommunrevisionens fördjupade granskningar år 2017 och 2018

Uppsala kommuns revisorer har uppdragit åt PwC att genomföra en uppföljningsgranskning av fördjupade granskningar år 2017 och 2018.

Uppföljningen har omfattat följande granskningar:

- Stöd till idrottande, idrotts- och fritidsnämnden (2018)
- Social arbetsmiljö, kommunstyrelsen och samtliga nämnder (2018)
- Handläggningstider miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden (2017)

Efter genomförd granskning är det vår samlade bedömning att berörda nämnder har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer. Bedömningen baserat på omfattning av vidtagna åtgärder presenteras under avsnitt "Uppföljning av vidtagna åtgärder" för respektive granskning.

Av de totalt 13 rekommendationer som följts upp i granskningen bedöms 11 stycken vara åtgärdade och 2 stycken rekommendationer bedöms som delvis åtgärdade. Inga rekommendationer bedöms som ej åtgärdade.

Dialog och kommunikation

Under året har revisionens presidium sammanträtt med fullmäktiges presidium vid ett antal tillfällen. Därutöver har revisionen sammanträtt med Kommunstyrelsens presidium vid två tillfällen. Under året har nämnder bjudits in till träff med revisorerna i samband med ordinarie revisionssammanträden. Följande nämnder har deltagit i sådana träffar, vilka varat ca 1,5 timme vardera:

- Miljö- och hälsoskyddsnämnden (juni)
- Räddningsnämnden (augusti)
- Idrotts- och fritidsnämnden (september)
- Plan- och byggnadsnämnden (oktober)
- Arbetsmarknadsnämnden (november)
- Utbildningsnämnden (december)

I likhet med tidigare år har revisorerna även genomfört nämnd - respektive bolagsdag. På grund av rådande pandemi genomfördes dagarna digitalt, och under vardera en halvdag. Inbjudna var ledamöter från styrelser och nämnder. Nämnddagen genomfördes i oktober och behandlade frågor om krishantering och en kommunallag i förändring. Bolagsdagen ägde rum i september och berörde områden som åtgärder i kris, finansiering av kommunkoncernen och roller och ansvar i en bolagsstyrelse.

Revisorerna har även genom sakkunniga biträdet PwC genomfört ett antal utbildningstillfällen inom etik och korruption för politiker och tjänstepersoner i kommunen.

Uppsala den 16 april 2021

Per Davidsson

Lars-Olof Lindell

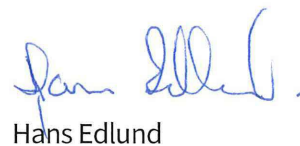
Magnus Andersson

Lise-Lotte Argulander

Berit Danielsson

Hans Edlund

Ove Heimfors

Karolina Larfors

Tommy Larsson

Marie-Louise Lundberg

Kjell Dahlström
Vald av KF 2021-03-22 § 68
varför min granskning varit begränsad